

צו א ב מיי פ"ה מהל
סוכה ה' טו וסמג
עשין מג טו"ע א"ח סימן
תלל סעף ח:
צו ג מיי וסמג טס
טו"ע א"ח סימן
תרכט סעף ג:

רבינו חננאל

כשרה. ומשני מאי ריח
ביניהן כמותן דקתני
במתני' כשיש ריח
להכניס סכך כשר ביניהן
להכניס ולהוציא כלומר
אם יש לו יתרון כמעט
מן השפודין. ודחינן
והא (א) אפשר לצמצם.
כלומר אם תבא להכניס
ביניהן ולהוציא סכך כשר
כמותם אי אפשר שלא
תדחק השפוד כמעט
מהנה או מהנה שנמצא
מצד אחד יתר ומצד אחר
פחות. ושנינן במעדיף
בריח יתר ממקום השפוד
שנביא שם סכך כשר
כמותן ולא יזוז ממקומו
ולא ידחוק השפוד. ובא
רבא בטעם אחר ואמר
לעולם אין שם ריח אלא
כמותם בנכנס ויוצא מאי
אמרת חיישינן דילמא
בעידנא דסכך ביניהן
דחיק ליה לסכך פסול
כדאמרת אם היה סכך
פסול נתון שתי נותן הסכך
כשר עליהן ערב ולא
נמצא מכניס ביניהם כלום
ולא דוחק וכך השמועה:
או בארוכות המטה.
ואוקימנא בארוכה וב'
כרעים דכלי הוא וכי

חשק שלמה על ר"ח

א) צ"ל והא אי אפשר לנמס
וכן גרס רבינו גם בעירובין
ט"ו וכו' צמוס' שם ולאן
צמס רבינו דגרס והא אי
אפשר לנמס.

טו:

סוכה

פרק ראשון

סוכה

א) עירובין דף טו ע"ב,
ב) בכורות דף ס ע"א,
ג) בכורות דף נט ע"א,
ד) משנה ז.

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה והא
אפשר הד"ל עם ד"ה
ומשני וכו' דקמי הכא
צנכס ויואל: (ב) תוס'
ד"ה פרוץ כעומד וכו'
המשוך מדופנו של מבוי
פחות מ' אמות נידון
משום לחי ואין לריך
לחי אחר להמירו ארבע
אמות נידון משום מבוי
דצריך לחי אחר להמירו:
ג) בא"ד ומאן דאסר
משום דאיתמר פרוץ
מרוצה:

ליקוטי רש"י

והא אפשר לצמצם.
דקס"ד דהאי דקא
מתוך צנכס ויואל הכי
קמתוך דכל כמותן
צנכס ויואל הוא דאין
דך לנמס לך פרוץ
והא אפשר לנמס ולכוין
שלא יהא לו ריח יותר
ואין כמותן חנן.
אמר ר' אמי. מתניחין
צלא לנמס אלא צמעדיף
ריח יותר משיעור
שפודין וכמותן דקתני
כשיעור שפודין צנכס
ויואל. אב היו.
שפודין נתונין שתי נותן
לסכך כשר ערב דאפילו
לא העדיף הריח איכא
סכך כשר עפי דמיון
נדומו ערב אי אפשר
לעמוד אלא אם כן
ראשו אחר מונח על
השפוד מכאן וראשו
אחר מונח על השפוד
מכאן [שם].

הגהות וציונים

א) צ"ל רב. וכן בכל
הענין (הגה' יעב"ץ):
ב) דמסתמא (דפו"ר). ובכת"י ודפו"ר
ליחא לחיבות "סתמא
הוא בנכנס ויוצא" וכו'
בתוס' בשם רש"י:
ג) צ"ל הו"ל (דבש
תמר פורת יוסף):
ד) צ"ל צ"ל (המבוי
דבש תמר): [ה] צ"ל
ואין ותיבת "יומזה"
נמחק (דבש תמר):
ו) צריך להוסיף דאז אי
אפשר (בארות המים):
ז) נדצ"ל דיצאו:
ח) צ"ל במוותן: ט) צ"ל
דאין דרך לצמצם וכו'
ופרכינן והא אב יתן
דעתו צ"ל אפשר
צמצם (מהר"ם ע"פ
רש"י שלפנינו): י) צ"ל
להאי גירס' מהרש"א
(גליון): יא) צ"ל ר"ח
כ"ה בתוס' עירובין טז
ע"א ד"ה רש"י (מנחת
יהודה ועי' בחשק שלמה
על ר"ח): יב) צ"ל ב"ה
(רש"י) והערל"ג מקיים
הגירסא ש"ה עיי"ש:

גבי כפרו שניהם כאלה פריך והא אי אפשר לנמס ומשני רבי יוסי הגלילי היא ורבי יוחנן משני אפילו תימא רבנן משמע דאין הלכה כרבי יוסי הגלילי וכן פרק ד' אחין (עמ"ס דף קכח.) גבי אחיות איני יודע מי שנאן אמר אליבא דרבי יוחנן לא סתם לן תנא כר"י הגלילי לכך נראה דצדי שמים אין הלכה כמותו והני הוו כצדי שמים אצל צדי אדם הלכה כמותו כדמוכח הך דשמעתין וצפרק שני דחולין (דף קכח.)

פרוץ כעומד: ומשני אמר רבי אמי במעדיף. מתניחין לא אכשר צנממס אלא צמעדיף ריח שצניחית על רחצ השפודין וכמותן דקתני צנכס ויואל: רבא אמר. אפילו צנממס ואם היו נתונין השפודין שתי נותן לקניס של סכך ערב דע"כ אם אינו נותן ראשי הקניס על שפודין הרי הן נופלין לארץ והלכך הוה ליה כשר מרוצה על הפסול ומצטנן: בב"א ב"ב. לקמן מפרש על צמטלניות שאין צהן שלש על שלש דאף על גב דהשתא לא מקצלי טומאה כיון דמכלי אהו גזור צה רבנן ארוכות נמי השתא לא מקצלי טומאה דלא חזו למידי אלא מכלי קאתו: בארוכה ושתי ברעים עמה. ולקמן מפרש למאי חזו: בקצרה. אותם אשר צרוצ המטה לנד מראשותיה ומרגלותיה: חצילה

שלש דאף על גב דהשתא לא מקצלי טומאה כיון דמכלי אהו גזור צה רבנן ארוכות נמי השתא לא מקצלי טומאה דלא חזו למידי אלא מכלי קאתו: בארוכה ושתי ברעים עמה. ולקמן מפרש למאי חזו: בקצרה. אותם אשר צרוצ המטה לנד מראשותיה ומרגלותיה: חצילה

דצין עומד נפיש צין פרוץ נפיש ליכא חשש איסור אלא אם כן הן שוין ומילתא דלא שכיחא היא מכל מקום אם היתה איסורא דאורייתא היה אסור כיון דאפשר למדוד ומוזה אין^א להקשות על רב אשי כי שוו כי הדדי ליסתרו דקיימא לן פרוץ כעומד מותר דהתם קאי על רב הונא צריה דרב יהושע דסבירא ליה פרוץ כעומד אסור ויש לפרש דהני אמוראי דפרוץ כעומד ומחצה על מחצה כרוצ מלי סברי כרבנן דאי אפשר לנמס אפילו צדי אדם ומאן דשרי כשדומה לנו שהפרוץ כעומד מרוצה ואת"ל שהן שוין רחמנא אמר לא תפרוץ רוצא ומאן דאסר משום (א) דאמר פרוץ מרוצה ואת"ל שהן שוין רחמנא אמר לא והשתא ניחא טפי הוה דספק דצריהם להקל כיון דאי אפשר למדוד ומיהו קשה דמשמע דספיקא דאורייתא היה אסור משום חששא צעלמא שמה הן שוין אף על גב דאי עומד נפיש מותר ואי פרוץ נפיש מותר ואם כן היכי דייק (נמי) פרק שני דצבורות (דף ק"ז: וס) מההיא דנממס הרוג מכוון צין שתי עיירות צדי אדם אפשר לנמס התם נמי אף על גב דאי אפשר לנמס ולכוון מודו רבנן דמציאין שתי עגלות משום חשש דאורייתא משום דשמה הן שוין ועוד למאן דאסר פרוץ כעומד לא אסר אלא מטעם דאמר ליה רחמנא למשה גדור רוצא^ב ולא מטעם דשמה הפרוץ מרוצה ואם כן צהיה דלמי אפילו הו ספיקא דאורייתא תשמרי כיון דצין פרוץ צין עומד נפיש מותר ומהאי דפריך צשמעתין והא אפשר לנמס אין לדקדק שום דצר דרבינו חננאל גרס והא אי אפשר לנמס וכן ר"ת ולגירסתם נמי אין ראייה שיהא הלכה כן דלא הו כמו אי אפשר לנמס דעלמא אלא כלומר אי אפשר צשום ענין שלא יהא אור משהו צין הסכך לשפוד כשממלא צהכשר אותו מלא נכנס ויואל דאינו דוחק כל כך הכשר לקרבו אלא הפסול שלא יהא אור משהו צין הכשר לפסול ונממס שאין הכשר מרוצה על האור ועל הפסול ומשני צמעדיף כלומר עד שצא מן הכשר על השפודים שמכאן ומכאן שנתכסה כל האור ורצא משני דאפילו תימא אינן מעדיפים אם היו נתונין שתי נותן ערב^א אי אפשר שלא יתכסה כל האור שהכשר נסמך צפסול אי נמי דווקא שתי נותן ערב מהני לרצא אצל צענין אחר לא דגורין שמה לא יעדיף אצל שתי נותן ערב אי אפשר צלא העדפה שלא יפול הכשר ולפי זה לא גרסינן כמו שכתוב צרוצ הספרים אמר רבא אפילו תימא צשאינו מעדיף וצפרק קמא דעירובין (דף ק"ז: וס): דינאו שנים צעשירי וקראן עשירי משמע דסבר לה כרבי יוסי הגלילי דאמר אפילו צדי שמים אפשר לנמס דאי כרבנן דאמרי אי אפשר לנמס אותו שקדם הו עשירי ואפילו שתק צו והוה ליה כאלו קרא לעשירי עשירי ולאחד עשר עשירי שאין אחד עשר קדוש שלא נעקר שם עשירי ממונו^ב וכן צהיה דסוף פרק שני דחולין (דף קכח:) דתחת אמו פרט ליתום דאוקמינן צוה פירש למיתה וזה פירש לחיים וכן צפרק צהמה המקשה (חולין דף ע"ג.) גבי הא דצעי רצא הלכו צאצרים אחר הרוצ ויש לדחות הוה דסוף צבורות דאפילו סבר אי אפשר לנמס כיון דאין יכול להכיר איזה קדם משהו לחצירו ונתכוון לקרות שניהם עשירי וצצת אחת קראם לא דמי לקרא לעשירי עשירי ואחר כך לאחד עשר עשירי והא דקאמרינן התם אצל צצת אחת מרווייהו קדשי לא ממש צצת אחת צנממס [אללא] כדפירשתי ומיהו קשיא דצפרק מי שהוליאורו (עירובין דף ק"ג.) ופרק שני דקדושין (דף קכ"ג.) פריך מהך וינאו^א שנים צעשירי לרצא דאמר כל שאינו צוה אחר זה אפילו צצת אחת אינו ומשמע דקשיא ליה כיון דצוה אחר זה אין אחרון קדוש צצת אחת לא יהא קדוש לא לזה ולא לזה כמו מקדש אשה ואחותה והיאך יכול להיות זה דלד קריאת שם ידיה מהכא כיון דאי אפשר ליה לנמס ממה נפשך עשירי מאיליו קדוש^ב ויש לומר דמזתרא פריך היאך הוה קדוש כיון דאי אפשר לנמס אינו קדוש אלא מחמת דיבורו:

והא אפשר לצמצם. קא סלקא דעתך דהא דקמתוך צנכס ויואל הכי קמתוך כל כמותו^א צנכס ויואל הוא דאין דרך לנמס^ב והא כו' וקתני מתני' כמותן כשרה והוה ליה פרוץ כעומד ומשני אמר ר' אמי צמעדיף ומתני' לא אכשר צנממממין כך פי' צקונט' וקשה דאין זו סוגיא דהש"ס שאינו אלא כמשיצ דאינו חושש צקושיא שלו דלעולם איירי צנכס ויואל וי"ל צמעדיף שמרצה צפסול עד שמכסה השפודים ונממס סכך כשר רצה על סכך פסול ומצטנן וצענין זה פי' צקונטרס צדרצא אם היו נתונין שתי נותן ערב ולהאי פירושא קא משמע לן רבא צמעדיף לא מהני משום דזימנין דלאו אדעתיה לא ירצה צכשר אצל כשמשנה להניח כעין שתי נותן ערב אי אפשר שלא ירצה ומיהו קשה להאי פירושא^א דאין דומה שיתצטנן סכך פסול צכשר אע"פ שהכשר רוצ כיון דאין מעורצין זה צוה ויכר כל אחד צפני עצמו כמו שפי' צקונטרס כשצצטנן דלעיל (דף ק"ז: וס): שעירצן ואינו ניכר הי ניהו פסול והי ניהו כשר וגירסת ר"ת^ב עיקר דגרס והא אי אפשר לנמס כדפרישית וניחא לפי גירסתו דלא קיימא השתא רבי אמי ורצא לשנויי כמאן דאמר פרוץ כעומד אסור דלכולהו קאמרינן הכא הך פירכא דאי אפשר לנמס אצל לגירסת הקונטרס קיימי השתא לשנויי כמאן דאמר פרוץ כעומד אסור והיינו דלא כהלכתא דפרק קמא דעירובין (דף ק"ז: וס): פסקינן הלכה כמאן דאמר מותר:

בארוכה ושתי ברעים בקצרה ושתי ברעים. סוגיא דשמעתין כרבי נחמיה דרבנן לא מטמאי צארוכה ושתי כרעים דמתן צמסכת כלים פרק י"ח (מ"ה) מטה שהיתה טמאה מדרס ניטלה קצרה ושתי כרעים טמאה ארוכה ושתי כרעים טהורה ורבי נחמיה מטמא ודוקא כשכל המטה קיימת וכולה של אדם אחד סקופו לחזור ולחצרה אצל אם נאצד מקצתה או של שני צני אדם הואיל ואין סופן לחזור ולחצרה טפי אפילו איכא ארוכה ושתי כרעים קצרה ושתי כרעים טהורה כדתנן צמסכת כלים פרק י"ח (מ"ט) וצפרק שלשה שאכלו (צרכות דף ק"ג:) מיייתין לה מטה שנגנצה חציה או שאצדה חציה חלקיה אחין או שותפיין טהורה החוצירה מקצלת טומאה מכאן ולהצא והא דמתן התם^א כרע שהיתה טמאה מדרס וחצרה למטה שלה^ב טמאה פירשה היא טמאה מדרס והמטה מגע מדרס אלמא דכרע לחודיה טמא היינו לאחר שחצרו למטה חזר לטומאה ישנה אפילו צמטה טהורה אצל כל זמן שלא חצרו טהורה אע"פ שפירש ממה טמאה:

